नूनं दैवकृतं ह्येतद्यदेवं कृतवानसि । पिपासितेन याः पीता विधिमन्त्रपुरस्कृताः ।
आपस्त्वया महाराज मत्तपोवीर्य्यसम्भृताः । ताभ्यस्त्वमात्मना पुत्त्रमीदृशं जनयिष्यसि ।
विधास्यामो वयन्तत्र तत्रेष्टिं परमाद्भुतं । यथाशक्रसमं पुत्त्रं जनयिष्यसि वीर्य्यवान् ।
गर्भधारणजं वाऽपि नखेदं समवाप्स्यसि । ततो वर्षशते पूर्णे तस्य राज्ञो महात्मनः ।
वामपार्श्वं विनिर्भिद्य सुतः सूर्य्य इव स्थितः । निश्चक्राम महातेजा नच तं मृत्युराविशत् । १०४५
युवनाश्वं नरपतिं तदद्भुतमिवाभवत् । ततः शक्रो महातेजास्तं दिदृक्षुरुपागमत् ।
ततो देवा महेन्द्रं तमपृच्छन् धास्यतीति किं । प्रदेशिनीं ततोऽस्याग्रे शक्रः समभिसन्दधे ।
मामयं धास्यतीत्येवं भाषिते चैव वज्रिणा । मान्धातेति च नामाथ चक्रुः सेन्द्रा दिवौकसः ।
प्रदेशिनीं शक्रदत्तामास्वाद्य स शिशुस्तदा । अवर्द्धत महातेजाः किञ्चूनाङ्गस्त्रयोदश ।
वेदास्तं सधनुर्व्वेदा दिव्यान्यस्त्राणि चेश्वरं । उपतस्थुर्म्महाराज ध्यातमात्रस्य सर्व्वशः । १०४५
आजगवं नाम धनुः शराः शृङ्गोद्भवाश्च ये । अभेद्यं कवचञ्चैव सद्यस्तमुपशिश्रियुः ।
सोऽभिषिक्तो मघवता स्वयं शक्रेण भारत । धर्म्मेण व्यजयल्लोकांस्त्रीन्विष्णुरिव विक्रमैः ।
तस्याप्रतिहतञ्चक्रं प्रावर्त्तत महात्मनः । रत्नानि चैव राजर्षिं स्वयमेवोपतस्थिरे ।
तस्येयं वसुसम्पूर्णा वसुधा वसुधाधिप । तेनेष्टं विविधैर्यज्ञैर्ब्बहुभिः स्वाप्तदक्षिणैः ।
चितचैत्यो महातेजा धर्म्मान् प्राप्य च पुष्कलान् । शक्रस्यार्द्धासनं राजल्लब्धवानमितद्युतिः । १०४६
एकाहात् पृथिवी तेन धर्म्मनित्येन धीमता । विजिता शासनादेव सरत्नाकरपत्तना ।
तस्य चैत्यैर्म्महाराज क्रतूणां दक्षिणावतां । चतुरन्ता मही व्याप्ता नासीत् किञ्चिदनावृतं ।
तेन पद्मसहस्राणि गवां दश महात्मना । ब्राह्मणानां महाराज दत्तानीति प्रचक्षते ।
तेन द्वादशवार्षिक्यामनावृष्ट्यां महात्मना । वृष्टं शस्यविवृद्ध्यर्थं मिषतो वज्रपाणिनः ।
तेन सोमकुलोत्पन्नो गान्धाराधिपतिर्म्महान् । गर्ज्जन्निव महामेघः प्रमथ्य निहतः शरैः । १०४६
प्र. प्रजाश्चतुर्व्विधास्तेन त्राता राजन् कृतात्मना । तेनात्मतपसा लोकास्तापिताश्चातितेजसा ।
तस्यैतद्देवयजनं स्थानमादित्यवर्च्चसः । यस्य पुण्यतमे देशे कुरुक्षेत्रस्य मध्यतः ।
एतत्ते सर्व्वमाख्यातं मान्धातुश्चरितं महत् । जन्म चाग्र्यं महीपाल यन्मां त्वं परिपृच्छसि ।

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ एवमुक्तः स कौन्तेयो लोमशेन महर्षिणा । पप्रच्छानन्तरं भूयः सोमकं प्रतिभारत ।

इतिश्रीमहाभारते आरण्यपर्व्वणि तीर्थयात्रापर्व्वणि मान्धात्रुपाख्याने षड्विंशत्यधिकशततोऽध्यायः ॥ १२६ ॥

॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ कथंवीर्य्यः स राजाऽभूत् सोमको वदताम्बर । कर्म्माण्यस्य प्रभावञ्च श्रोतुमिच्छामि तत्त्वतः । १०४७

॥ लोमश उवाच ॥ युधिष्ठिरासीन्नृपतिः सोमको नाम धार्म्मिकः । तस्य भार्य्याशतं राजन् सदृशीनामभूत्तदा ।
स वै यत्नेन महता तासु पुत्त्रं महीपतिः । कञ्चिन्नासादयामास कालेन महता ह्यपि ।
कदाचित्तस्य वृद्धस्य घटमानस्य यत्नतः । जन्तुर्नाम सुतस्तस्मिन् स्त्रीशते समजायत ।
तं जातं मातरः सर्व्वाः परिवार्य्य समासते । सततं पृष्ठतः कृत्वा कामभोगान् विशाम्पते ।